

POLISH SCIENCE JOURNAL

INTERNATIONAL SCIENCE JOURNAL

Issue 12(33)
Part 2

Sharipova Lobar Olimovna, Xusenov Murod Zoxirovich
Buxoro Davlat Universiteti o'qituvchisi
(Buxoro, Uzbekistan)

YUKSAK MA`NAVIYATLI YOSHLAR JAMIYATNING TAYANCHIDIR

Annotatsiya: *Ushbu maqolada yoshlar ongida ma'naviyatni shakllantirish hamda ma'naviyatli yoshlarning jamiyatimiz rivojidadagi roli va ahamiyati haqida fikr yuritilgan. Ma'naviyatli jamiyatda aql, sog'lom fikr, adolat va yaxshi xulq ustuvor bo'lishi haqidagi masalalarda, ma'naviyat insonning mehr-muruvvat, halollik, sofdillik, or-nomus, vijdon, yurtparvarlik, zavqlanish, nafratlanish, iroda, dovyuraklik kabi qator xislatlari va fazilarlari majmui ekanligiga urg'u berilgan*

Kalit so'zlar: *Ma'naviyat, ma'rifat, madaniyat, millat, yuksak, inson, jamiyat.*

Ma'naviyat — inson ruhiy va aqliy olamini ifodalovchi tushuncha. U kishilarning falsafiy, huquqiy, ilmiy, badiiy, axloqiy, diniy tasavvurlarini o'z ichiga oladi. Ma'naviyat atamasining asosida "ma'no" so'zi yotadi. Ma'lumki, insonning tashqi va ichki olami mavjud. Tashqi olamiga uning bo'ybasti, ko'rinishi, kiyinishi, xatti-harakati va boshqa kiradi. Ichki olami esa uning yashashdan maqsadi, fikr yuritishi, orzu-istaklari, intilishlari, his-tuyg'ularini o'z ichiga oladi. Insonning ana shu ichki olami ma'naviyatdir. Oziq-ovqat odamga jismoniy quvvat bersa, ma'naviyat unga ruhiy ozuqa va qudrat bag'ishlaydi. Ma'naviyat ma'rifat va madaniyat bilan bog'liq. ma'naviyat odamlarda tayyor holda vujudga kelmaydi. Unga muttasil o'qish, o'rganish, tajriba orttirish orqaligina erishiladi. Ma'naviyat qanchalik boyib borsa, jamiyat va millat shunchalik ravnaq topadi. Ma'naviyatli odam yashashdan maqsad nimaligini aniq biladi, umrini mazmunli o'tkazish yo'lini izlab topadi, muomala qilish madaniyatini egallaydi, har bir masalaga insof va adolat nuqtai nazaridan yondoshadi. Vijdon nima, yolg'on va rost nima, or-nomus nima, halol va harom nima — bularning hammasini bir-biridan ajrata oladi, hayotda yomonlikka boshlovchi xatti-harakatlardan voz kechadi, yaxshilikka boshlovchi amallarni bajaradi.

Qisqasi, ma'naviyatda inson hayotining mazmuni aks etadi. Vatanni sevish, vatanparvarlik inson ma'naviyatini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Ma'naviyat kamol topgan jamiyatlarda qobiliyat, iste'dod egalari shu jamiyatning, millatning yuzi, g'ururi, obro'-e'tibori hisoblanadi. Ma'naviyatli jamiyatda aql, sog'lom fikr, adolat va yaxshi xulq ustuvordir. Bunday jamiyatda xalqning ertangi kunga ishonchi kuchli bo'ladi, odamga nomunosib turli illatlar barham topadi. Millatning asrlar davomida shakllangan ildizlari, uning tarixiy tajribalari va ijtimoiymadaniy rivojlanishsiz Ma'naviyatni tasavvur qilish qiyin. "Ma'naviyat — insonning, xalqning, jamiyatning, davlatning kuch-qudratidir. U yo'q joyda hech qachon baxt-saodat bo'lmaydi", degan edi. Shu sababli O'zbekistonda ma'naviyatni yuksaltirish, xalqni ma'naviyatli qilish davlat siyosati darajasiga ko'tarilgan. Mustaqillik tufayli o'zbek xalqining ko'p asrlik boy tarixiy, ilmiy, madaniy va diniy merosini o'rganish, undan xalqning umumiy va bebaho mulki sifatida foydalanishga keng yo'l ochildi. Ma'naviyatimiz "Avesto" va zardushtiylik ta'limotidan boshlab hozirgi kungacha shakllanib, boyib, umuminsoniy qadriyatlar bilan yonma-yon rivojlanib bormoqda. O'zbekistonda ma'naviyat va ma'rifatni ko'tarish, targ'ib qilish, boyitish, aholining keng doirasiga yoyish maqsadida respublika "Ma'naviyat va ma'rifat" markazi

tashkil etilgan. Respublika ta'lim tizimida "Ma'naviyat asoslari" fani o'qitiladi. Ma'naviyat sohasida ilmiy tadqiqotlar olib borilyapti.

Yuksak ma'naviyatli yoshlarni tarbiyalash va ularning ma'naviy barkamolligini shakllantirish vazifasi bugungi kunning eng dolzarb masalalaridan biri ekanligi hech kimga sir emas. Globallashuv jarayoni va uning salbiy oqibatlaridan biri bo'lmish ommaviy madaniyatning yoshlar ongiga ta'siri nuqtai nazaridan olib qaralganda, ma'naviyati yuksak, aqlan barkamol va ma'nan yetuk shaxslarni yetishtirish birmuncha mas'uliyatli va jiddiy vazifadir. Yoshlarning ma'naviyatini yuksaltirish uchun ular ongida ma'naviyat tushunchasini chuqur singdirish, qolaversa, Birinchi Prezidentimiz I.Karimov ta'бири bilan aytganda "Ma'naviyatni tushunish, anglash uchun avvalo insonni tushunish, anglash kerak" ligini ya'ni insonning o'zligini, qadr-qimmatini anglamog'i uchun qo'ldan kelgan barcha chora-tadbirlarni ko'rish lozim. Keling, dastlab so'zimizni ma'naviyat tushunchasiga berilgan izohlar bilan davom ettirsak, zero, ma'naviyat tushunchasini tushunmay turib ma'naviyatli shaxsni tarbiyalashlik amrimahol.

Ma'naviyat – nur, ma'naviyatli shaxs - dilida haqiqat nuri aks etgan, o'zligini anglangan, o'zining borliqdagi o'rni va vazifasini tushunib yetgan, haqiqat oldidagi o'z maqomiga loyiq bo'lish va burchini ijro etish ma'suliyatini zimmasiga ola biladigan inson. Millat ma'naviyati deganda, o'z tarixiy shakllangan qiyofasiga ega, shu bilan birga mohiyatan umumbashariy qadriyatlarga aslo zid emas, malki muvofiqdir. Ma'naviyat Birinchi Prezidentimiz ta'kidlaganidek, " - insonni ruhan poklanish, qalban ulg'ayishga chorlaydigan, odamning ichki dunyosi, irodasini baquvvat, iymon-e'tiqodini butun qiladigan, vijdonini uyg'otadigan beqiyos kuch, uning barcha qarashlarining me'zonidir".

Ma'naviyat benihoya keng qamrovli, chuqur mazmun-mohiyatga ega tushuncha. Uning shakllanishida Qur'oni Karim, tasavvuf ta'limotiyu, islom falsafasining ta'siri beqiyos ahamiyatga ega.

Islom ta'limotining islohotchilari Vosil ibn Ato va Amir ibn Ubayd "ma'ni" so'zini mohiyat deb ta'riflaganliklari bejiz emas. Chunki ma'naviyat arab tilidagi "ma'ni" so'zidan olingani ma'lum. Shu nuqtai nazardan qaraganda "ma'ni" tabiat va jamiyatdagi barcha narsalarning, voqea va jarayonlarning mohiyatidir deyish mumkin.

Qadimgi hind falsafasida ma'naviyat ongning barcha ko'rinishlari – aql, his-tuyg'u, iroda singarilarning manbai haqidagi fikr ilgari surilgan. Shu nuqtai nazardan qaraydigan bo'lsak, "ma'naviyat shariat, tariqat, ma'rifat va haqiqatning inson ongi, hissiyoti hamda irodasidagi mushtarakligidir" degan fikrga to'xtalish mumkin. Demak, ma'naviyat insonning mehr-muruvvat, halollik, adolat, sofdillik, or-nomus, vijdon, yurtparvarlik, zavqlanish, nafratlanish, iroda, dovyuraklik kabi qator xislatlari va fazilarlari majmuidir.

O'zbekiston Respublikasining Birinchi prezidenti Islom Karimov "Turkiston" gazetasi muxbiri savollariga bergan javobida shunday deydi: "...endi oldimizda niyoyatda muhim, kelajagimizni hal qiluvchi yangi vazifa turibdi, bu vazifa erkin fuqarolik jamiyatining ma'naviyatini shakllantirish, boshqacha aytganda, ozod, o'z haq-huquqlarini yaxshi taniydigan, boqimandalikning har qanday ko'rinishlarini o'zi uchun or deb biladigan, o'z kuchi va qalbiga ishonib yashaydigan, ayni zamonda shaxsiy manfaatlari bilan el manfaatlarini uyg'un holda ko'radigan komil insonlarni tarbiyalashdan iboratdir.

“Ma`naviyat inson qalbida aks etgan ilohiy nur. Oliy haqiqat nuridir. Shu sababli inson ko`nglini “haqiqat asrorining ganjinasini” deydi. Faqat inson qalbi o`zida haqiqat nurini aks ettira olishi uchun sayqal bermoq zarur”. “Ma`naviyat insonni hayvondan farqlab turadigan oliy qadriyat”. Ko`rib turganimizdek, ma`naviyatga berilgan ta`riflar turlicha shaklda bo`lsa ham ularning barchasi inson faoliyatiga borib taqaladi. Inson faoliyatining turli tomonlarini baholaydi. Insonning ichki va tashqi xatti-harakati, go`zalligi, his-tuyg`u va kechinmalarini aks ettiradi. T. Mahmudov fikricha, “Ma`naviyat – insonning ma`lum darajadagi jismoniy, aqliy, axloqiy va ruhiy balog`ati va dunyoqarashini ifodalovchi tushunchadir”. Yoki boshqa manbalarda shunday ta`riflar bor: “Ma`naviyat – odamning ruhiy va aqliy olamining majmuidir”, “Inson barcha tirik mavjudotning guldoisi, hayot guli deyilganda uning yuksak ma`naviyat egasi ekanligi nazarda tutiladi. Ma`naviyat insoniylikka olib boradigan, insonni inson, millatni millat qiladigan ajoyib xislat va fazilatlar yig`indisidir”. “Ma`naviyat insonning bilimi, tajribasi va mehnat malakasi, odob axloqi, imon va e`tiqodi, mafkuraviy qarashlarining yaxlit tizimidir”. “Ma`naviyat yetuklik shunday bir xazinani, uni egallagan odam insoniy qadr qimmatini hamma narsadan ustun qo`ya oladi, o`z manfaatini o`zgarar manfaat bilan qo`sha oladi, hayot mamot masalalari hal bo`layotgan damlarda aql-idrok doirasidan chiqmaydi”. Bizningcha, ma`naviyat insonda yuqori darajada takomil topgan insonparvarlik xislatlarining yig`indisidir. Ta`riflardan ko`rinib turibdiki, ma`naviyat benihoya ko`p qirrali, chuqur mazmun va mohiyatga ega bo`lgan falsafiy tushunchadir. Ma`naviyat keng qamrovli bo`lganligi tufayli tor va keng ma`noda qo`llanadi. Tor ma`noda ma`naviyat insonning ichki ruhiy olamini ifodalovchi tushuncha sifatida ishlatilsa, keng ma`noda esa inson unga amal qilish jarayonlari tushuniladi.

Ma`naviyat haqida har qancha gapirish, yozish mumkin. Ammo ma`naviyat falsafa emas, dunyoni har qancha izohlab berganimiz bilan, qonun-qoidasini aniqlab, tushuntirib berganimiz bilan biz aqli, bilimdon, mantiqiy fikrlovchi odamsifatida qadrlanishimiz mumkin, ammo bular bizni ma`naviy barkamol ekanligimizdan dalolat bermaydi. Yana biz o`ta iste`dodli bo`lishimiz, vatan haqida, mustaqillik haqida ajoyib qasidalar bitishimiz mumkin. Albatta, iste`dod ham ma`naviyat nishonasi, muammo ta`rif tafsiflar bilan vatan ravnaqi ta`min etilmaydi, mustaqillik mustahkamlanmaydi. Mustaqillik ma`naviyatning bosh mezon, asos-poydevori mas`uliyat tuyg`usidir. Shunday ekan har bir shaxs qalbida “Mustaqillik mas`uliyati” turmog`i vojib.

Haqiqatdan ham ma`naviyat shunday bir ulug` so`zki uning zamirida chuqur ma`no bor. Buyuk ajdodlarimiz ma`naviy-ruhiy kamolotga erishishni, doimo ogoh va xushyor yashashni, Vatan el-yurt sha`ni tinchligi uchun xatto jon fido etishni hayotining mazmuni deb bilgan. Avlodlarni ham anashu ezgu amallar ruhida tarbiyalashga intilgan. Bu an`analar dunyo manzaralari kun sayin o`zgarib, tinchlik totuvlikka taxdidlar tobora kuchayayotgan bugungi davrda yanada dolzarblik kasb etmoqda.

Kishilik jamiyati taraqqiyotini ma`naviyatsiz tasavvur etib bo`lmaydi. O`zbekiston Respublikasining Birinchi Prezidenti I. A. Karimov ta`kidlaganidek “Har qaysi davlat millat birinchi navbatda o`zining yuksak madaniyati va ma`naviyati bilan kuchlidir. Yuksak ma`naviyat yengilmas kuch bo`lib, bunday davlat va millatni yengib bo`lmaydi”.

Ma'naviyat tushunchasi davlatimiz mustaqillikka erishgandan keyin rasmiy iste'molga kirdi. Bugungi kunda ma'naviyat nima? degan savolga barcha yoshlarda xilma-xil ijobiy javoblar paydo bo'ladi. Ma'naviyat nihoyatda keng qamrovli tushuncha ekanligidan hayron bo'lmasa ham bo'ladi. Butun dunyo xalqlari bir-birini tushunib yashamog'i lozim. Bu ulug' haqiqatni bizning ajdodlarimiz allaqachonlar anglab yetgan. Ammo o'zgani tushunish uchun, o'zgaga mehr ko'zi bilan boqish uchun, avvalo, inson o'zligini anglab yetmog'i lozim. O'zligini anglamagan hech qachon o'zgani tushunmaydi, uni xolis qabul qilmaydi. Asli milliy ma'naviyatimizga bugungi o'zgacha e'tibor ushbu o'zligimizni anglab yetishga bo'lgan kuchli extiyoj natijasidir.

Ma'naviyat tushunchasining ta'rifi, biz ba'zan oson hal qilib qo'ya qolmoqchi bo'lganimizdek oddiy insoniy jumboq emas, "ma'no", "ma'ni" so'zlarining bugungi biz tushungan mazmuni bilan yechilmaydi. Jaloliddin Rumiyning buyuk insoniy asari behudaga "Masnaviy ma'naviy" nomi bilan shuhrat taratgan emas. Bu yerdagi "ma'no" tushunchasi Oллоhning siri, haq asrori, g'oyat bir murakkab tizimda ushlab turgan ichki uyg'unlik, inson ongi hech qachon to'liq anglab yeta olmaguvchi yaxlit mohiyat haqida ishora etmoqda. Ma'naviyat yaxlit mohiyat bo'lganligidan uni nazariy o'rganish deganda ushbu o'zak mohiyatini turli nisbatlarda ko'rib chiqish nazarda tutilmoqda. Albatta, cheksiz nisbatlararo bugun uchun eng dolzarblarini tanlab olishga to'g'ri keladi. Mustqillik ma'naviyatining tayanch qoidalari Birinchi Prezidentimiz I.A.Karimov asarlarida aniq va ravshan ifodalab berilgan edi.

Ma'naviyat haqida so'z yuritar ekanmiz, bevosita "madaniyat" so'zi ham ma'naviyat bilan chambarchas bog'liq tushuncha ekanligini anglab yetishimiz mumkin. Yuksak ma'naviyatli yoshlar albatta, yuksak madaniyatini ham, tarixi, dini, ajdodlarini ham yaxshi anglab yetgan bo'ladi. Chunki madaniyati yo'q davlatning ma'naviyati yetuk bo'lmaydi. Bu borada bizning mamlakatimiz ulkan madaniyat o'chog'i ekanligi butun jahon xalqiga yaqqol ayondir. Yoshlarimiz orasida madaniyat va ma'naviyatni targ'ib qilish uchun bir qancha targ'ibot va tashviqot ishlari amliga oshirilyapti. Jamiyatda sog'lom muhitni yaratishda ma'naviyat va madaniyatni o'rni o'zgacha. Chunki ular biz yoshlarning barkamol bo'lib voyaga yetishimizga katta ta'sir ko'rsatadi. Agar jamiyat a'zolari o'z ma'naviyatlari, boy madaniy meroslaridan uzoqlashib ketib undan begonalashsalar, ular endi o'zlarini kelib chiqishlaridan tortib, to' o'z millatlarining ham milliy urf-odatlarini, an'analari ham inkor eta boshlaydilar. Shu o'rinda atoqli adibimiz Ghingiz Aytmatovning "Boy madaniy merosimizdan, ma'naviyatimizdan begonalashuvimiz bizlarni manqurtga aylantiradi" deydi.

"Ma'naviy tahdid" deganda avvalo tili, dini, e'tiqodidan qat'iy nazar qaysi odamning tom ma'nodagi erkin inson bo'lib yashashga qarshi qaratilgan, uning aynan ruhiy dunyosini izdan chiqarish maqsadini ko'zda tutadigan mafkuraviy, g'oyaviy va information xurujlarni nazarda tutish lozim". Ularning ma'naviy barkamol bo'lib etishlariga katta e'tibor berardilar va ko'p bora minbarlarda turib biz yoshlarni to'liqlantirib gapirardilar. Ishonamanki, vatanimiz yoshlari, tengdoshlarimiz yuksak ma'naviyatli avlod sifatida ota-bobolarimiz qoldirgan buyuk merosga chinakam merosho'r bo'lamiz, chunki davlatimiz asoschisi I.A. Karimov qoldirib ketgan ma'naviy meros har bir yoshlarning qalbida jo'sh urib turadi.

Butun dunyo xalqlari bir-birini tushunib yashashga intilmog'i lozim. Dushmanlik, g'ayir ko'zi bilan qarash emas, mehr bashariyatni birlashtiradi. Bu ulug'

haqiqatni bizning ajdodlarimiz allaqachonlar anglab yetgan. Ammo o'zgani tushunish uchun, o'zgaga mehr ko'zi bilan boqish uchun, avvalo, inson o'zligini anglab yetmog'i lozim. O'zligini anglamagan inson hech qachon o'zgani tushunmaydi, uni xolis qabul qilmaydi. Asli milliy ma'naviyatimizga bugungi ayricha e'tibor ushbu o'zligimizni anglab yetishga bo'lgan kuchli ehtiyoj natijasidir.

Ma'naviy barkamol shaxslarni voyaga yetgazishning muhim tomonlaridan bir shundaki, ma'naviy olami yetuk shaxs hech qachon yot g'oyalarga ergashmaydigan, har qanaqa vaziyatni to'g'ri tahlil qila olish va ularga nisbatan ongli ravishda to'g'ri fikr yuritish qobiliyatiga ega bo'lgan, o'zi uchun oqilona qarorlar qabul qila oladigan va eng asosiysi har qanday holatda ham vatan ravnaqi, yurt kelajagi va obodligi yo'lida kerak bo'lsa jonini fido qila oladigan darajada komil insonlar yetishtirib chiqarishdir.

Tabiiyki savol tug'uladi. Xo'sh, bunga qanday erishish mumkin?! Javob bitta: kitob orqali. Sizga javob judo oddiy va jo'n tuyulishi mumkin, lekin bizning madaniyatimiz, tariximiz, ajdodlarimizning ulkan meroslari aynan shu kitoblarga jo bo'lganku. Axir biz ularni o'qimay turib, ularni mazmun-mohiyatini, undagi purhikmat so'zlari, buyuk kashfiyotlarni qanday qilib anglab yetamiz. XXI asrning eng dolzarb masalalaridan biri bo'lgan yoshlar o'rtasida kitobxonlik darajasining tushib ketganligi ayanchli hol albatta. Buning asosiy sabablari ineternet tarmog'iga borib taqaladi. To'g'ri internet odamlar uchun ko'pdan ko'p imkoniyatlat ochgandir, lekin "tanganing boshqa tarafi" degandek yoshlarning virtual ong tasiriga tushib qolayotganligi jiddiy muammodir. Taraqqiyotning bu yutuqi insonlarni, ayniqsa yoshlarni o'ziga shu darajada o'ziga mahliyo qilib qo'ydi, ular hatto hayotini internetsiz tasavvur ham qila olmay qolishdi. Ular o'zlariga kerak bo'lgan har qanday ma'lumotlarni internet tarmog'i orqali topish va ulardan har qaysi vaqtda, har qanday holatda foydalanishlarini hisobga olgan holda, ma'nan ham, aqlan aqlan virtual ongga tobe bo'lib qolayotganligi achinarlidir. Bu borada Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning yoshlar o'rtasida kitobxonlikni oshirish maqsadida amalga oshirayotgan chora-tadbirlari tahsinga sazovordir. Chunki ma'naviyatli yoshlarni tarbiyalashda, hali aytib o'tganimizdek, kitobning o'rni beqiyosdir.

Yuksak ma'naviyatli yoshlar- buyuk kelajagimizning vorislaridir!

Xulosa qilib aytganda, ma'naviyatli yoshlar kelajagimiz poydevori ekan, ularning ilmiy salohiyatini yuksaltirishga, ma'naviy ongini boyitishga barchamiz mas'uldirmiz. Shunday ekan barchamiz qo'lni qo'lga berib yoshlar kelajagi uchun va eng muhimi vatan ravnaqi uchun chin dildan kurashmog'imiz, yoshlarimizning tarbiyasiga, ularning ma'naviyatiga befarq bo'lmasdan qo'ldan kelgan bor ishni qilish har bir o'zbek farzandi uchun vatan oldidagi ham farzi, ham qarzidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch. Toshkent "Ma'naviyat", 2008
2. M.B. Usmonov va boshqalar. "Ta'lim va ma'naviyatimizning huquqiy poydevori"
3. Internet tarmog'i ma'lumotlari:
4. www.ziyounet.uz
5. www.press-servis.uz

1. Хусенов М.З ТАЛАБА-ҚИЗЛАР СПОРТИНИНГ ЖАМИЯТДАГИ ЎРНИ ВА ИСТИҚБОЛЛАРИ. “ХОТИН – ҚИЗЛАР СПОРТИ: ИМКОНИАТЛАР ВА ИСТИҚБОЛЛАР” Республика илмий-амалий анжумани материаллари 2018 йил 4-5 май. В. 177

2. Хусенов М.З, Эргашев А.А. ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА АХБОРОТ КОММУНИКАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ «Ипак ва зираворлар» фестивали даврида 2018 йил 26 май куни Бухоро шаҳрида «Бухоро вилоятининг туристик ва инвестицион салоҳияти» мавзусида ўтказилган халқаро илмий-амалий конференция тезислар тўплами. -Бухоро: “Sadriddin Salim Vuxoriy” Durdona нашриёти 2018. Б. 103-105

3. Хусенов М.З, Абдуллаев А.Ж., Жунайдуллоев М.А. ТУРИЗМДА АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДА ИННОВАЦИОН ФОЙДАЛАНИШ «Ипак ва зираворлар» фестивали даврида 2018 йил 26 май куни Бухоро шаҳрида «Бухоро вилоятининг туристик ва инвестицион салоҳияти» мавзусида ўтказилган халқаро илмий-амалий конференция тезислар тўплами. -Бухоро: “Sadriddin Salim Vuxoriy” Durdona нашриёти 2018. В. 110-113

4. Хусенов М.З, Ergashev A.A. SAYYOHLIK AGENTLIGI SAYTINI YARATILISHNING O`ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEKANIZMLARI «Туризм, таълим ва иқтисодиёт тармоқлар интеграцияси» мавзусида ўтказилган халқаро илмий-амалий конференция мақолалар тўплами. 2018 йил 25 май..Б. 48-50

5. Хусенов М.З, А. А.Эргашев ЗАМОНАВИЙ WEB 2.0 ТЕХНОЛОГИЯЛАРДА XML ВА JSON МАЪЛУМОТЛАР АЛМАШИШ ФОРМАТЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ҚУЛАЙЛИКЛАРИ АХБОРОТ КОММУНИКАЦИЯ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА ДАСТУРИЙ ТАЪМИНОТ ЯРАТИШДА ИННОВАЦИОН ҒОЯЛАР Республика илмий-техник анжуманининг МАЪРУЗАЛАР Тўплами 16-17 апрель, 2019 йил. Б. 215-218

6. Хусенов М.З, Эргашев Аслон Акрамович, BIGDATA: БУГУНГИ САЛМОҚЛИ МАЪЛУМОТЛАР ТАҲЛИЛИ «ИННОВАЦИОН ҒОЯЛАР, ИШЛАНМАЛАР ВА УЛАРНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲАМДА ТАЪЛИМДА Қўллашнинг замонавий муаммолари» Халқаро илмий-амалий конференция 2019 йил 15 апрель Б. 106-109

7. Хусенов М.З SPORT TURLARINI O`RGATISHDA VIZUALIZATSIYA VA ANIMATSIYA VOSITALARINING ANAMIYATI ЎСИБ КЕЛАЁТГАН ЁШ АВЛОД ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯСИ ВА СПОРТДА ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАР Халқаро иштирокчилар ҳамкорлигида республика илмий-амалий анжумани материаллари 2019 йил 7 июнь В. 26-27

8. Хусенов М.З SPORT SOHASIDA ELECTRON QO`LLANMALARNI QO`LLASHNING AFZALLIKLARI ЎСИБ КЕЛАЁТГАН ЁШ АВЛОД ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯСИ ВА СПОРТДА ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАР Халқаро иштирокчилар ҳамкорлигида республика илмий-амалий анжумани материаллари 2019 йил 7 июнь В. 27-28

9. Хусенов М.З ПРИМЕНЕНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРАКТИКЕ ПОДГОТОВКИ СПОРТСМЕНОВ ЎСИБ КЕЛАЁТГАН ЁШ АВЛОД ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯСИ ВА СПОРТДА ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАР Халқаро иштирокчилар ҳамкорлигида республика илмий-амалий анжумани материаллари 2019 йил 7 июнь В. 25-26

10. Хусенов М.З, Ergashev Aslon Akramovich Eshankulov Hamza Ilhomovich BILIMLARNI TASVIRLASHDA FREYMLI MODELLARDAN FOYDALANISH BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI ILMIY AXBOROTI JURNALI 2019/4 (76) В.94-97

11. Хусенов М.З, Хазратов Фазлиддин Хикматович ЭКСПЕРТНАЯ СИСТЕМА: ПОНЯТИЕ, ОПРЕДЕЛЕНИЕ И КЛАССИФИКАЦИЯ ЭКСПЕРТНЫХ СИСТЕМ BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI ILMIY AXBOROTI JURNALI 2020 йил 1-сон 25.03.2020. В. 88-92

12. Хусенов М.З, Кулдош Жураев СОЗДАНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫЙ КОНТЕНТ В MOODLE PEDAGOGIK MANORAT Ilmiy-nazariy va metodik jurnal 5-son (2020-yil, oktabr) В. 198-201

13. Хусенов М.З, ПСИХОЛОГИЯ СПЕЦИАЛИСТОВ В ОБЛАСТИ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ И ТЕХНОЛОГИИ «Актуальные вопросы психологии, педагогики, философии XXI века» сборник научных статей 25 июня 2020 С. 350-354

14. Хусенов М.З, ПСИХОЛОГИЯ ИТ-СПЕЦИАЛИСТОВ Психология XXI столетия //Сб. научных статей по материалам международной конференции «Психология XXI столетия» (Бухара, 18-20 марта 2020 г.) С. 199-202

15. Хусенов М.З, Q.I.Jo'rayev BUXORO DAVLAT UNIVERSITETIDA MASOFAVIY O'QITISH TIZIMLARINI JORIY QILISH VA QO'LASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH Ilm-ma'rifat va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish yiliga bag'ishlangan Magistrantlar va iqtidorli talabalarning TAFAKKUR VA TALQIN ilmiy maqolalar to'plami 2020 В. 37-40

16. Хусенов М.З, L. Sharipova YUKSAK MA`NAVIYATLI YOSHLAR JAMIYATNING TAYANCHIDIR «POLISH SCIENCE JOURNAL»

ISBN 978-83-949403-3-1

9 788394 940331